

Hrvatski nogometni klubovi na međunarodnim natjecanjima

Cindrić, Nikola

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Kinesiology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:265:671793>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-27**



Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Kinesiology Osijek](#)



Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Nikola Cindrić

**HRVATSKI NOGOMETNI KLUBOVI NA MEĐUNARODNIM
NATJECANJIMA**

Završni rad

Osijek, 2023.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Nikola Cindrić

**HRVATSKI NOGOMETNI KLUBOVI NA MEĐUNARODNIM
NATJECANJIMA**

Završni rad

JMBAG: 0267045539

e- mail: nikolacindric285@gmail.com

Mentor: prof. dr. sc. Damir Matanović

Sumentor : dr. sc. Pavao Nujić

Osijek, 2023.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Kinesiology Osijek
University undergraduate study of Kinesiology

Nikola Cindrić

**CROATIAN FOOTBALL CLUBS AT INTERNATIONAL
COMPETITIONS**

Undergraduate thesis

Osijek, 2023.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

- Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni (navesti vrstu rada: završni / diplomski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
- Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
- Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Nikola Cindrić

JMBAG: 0267045539

Službeni e-mail: ncindric@kifos.hr

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologije

Naslov rada: Hrvatski nogometni klubovi na međunarodnim natjecanjima

Mentor završnog rada: prof. dr. sc. Damir Matanović

U Osijeku, 25. rujna 2023. godine

Potpis Nikola Cindrić

Hrvatski nogometni klubovi na međunarodnim natjecanjima

SAŽETAK

Nogomet, sport s korijenima u antičkim igrama s loptom, razvio se u moderni oblik tijekom 19. stoljeća. U Hrvatskoj, nogomet je sastavni dio nacionalne povijesti, s prvim klubovima osnovanim u ranom 20. stoljeću i Hrvatskim nogometnim savezom osnovanim 1912. godine. Hrvatski klubovi, unatoč izazovima, ostvarili su značajan uspjeh na europskoj sceni, a četiri su se kluba posebno istaknula. GNK Dinamo je postigao značajan međunarodni uspjeh, kulminirajući osvajanjem Kupa velesajamskih gradova 1967. godine. Od osamostaljenja Hrvatske 1991., Dinamo je dominirao na domaćem terenu te ostvario impresivne rezultate u europskim natjecanjima, uključujući 17 nastupa u grupnim fazama Lige prvaka i Europske lige. Hajduk Split je postigao značajne uspjehe na europskoj razini kroz svoju povijest. Tijekom 1970-ih, klub je osvojio četiri naslova prvaka i pet kupova, a imao je i uspješne nastupe u europskim kupovima. U kasnim 1990-ima, klub je ostvario najbolji nastup hrvatskog prvaka u Ligi prvaka i usprkos financijskim poteškoćama, nastavio je osvajati hrvatske naslove i kupove u prvim godinama novog tisućljeća. NK Rijeka i NK Osijek također su ostvarili značajne uspjehe na europskoj sceni. Rijeka je ostvarila ulazak u grupnu fazu UEFA Europa lige dvaput, s pobjedama nad timovima poput Real Madrida i AC Milana. NK Osijek, nakon uspješne sezone 1994/95. godine, počeo se natjecati u Europi, a uspjeh je kulminirao osvajanjem Kupa Hrvatske 1999. godine. Unatoč ovim postignućima, hrvatski nogometni klubovi suočavaju se s financijskim i infrastrukturnim izazovima koji mogu ograničiti njihovu konkurentnost na međunarodnoj sceni. Prevladavanje ovih izazova uključuje dugoročni razvoj, s naglaskom na ulaganje u akademije, infrastrukturu i razvoj mladih igrača.

Ključne riječi: Liga Prvaka, Europska liga, Dinamo, Hajduk, klupska natjecanja

Croatian football clubs at international competitions

ABSTRACT

Football, a sport with roots in ancient ball games, developed into its modern form during the 19th century. In Croatia, football is an integral part of national history, with the first clubs founded in the early 20th century and the Croatian Football Association founded in 1912. Croatian clubs, despite the challenges, achieved considerable success on the European scene, and four clubs stood out in particular. GNK Dinamo achieved significant international success, culminating in winning the Fair Cities Cup in 1967. Since Croatia's independence in 1991, Dinamo have dominated domestically and achieved impressive results in European competitions, including 17 appearances in the group stages of the Champions League and Europa League. Hajduk Split has achieved significant success at the European level throughout its history. During the 1970s, the club won four league titles and five cups, and had successful performances in European cups. In the late 1990s, the club achieved the best performance of a Croatian champion in the Champions League and, despite financial difficulties, continued to win Croatian titles and cups in the first years of the new millennium. NK Rijeka and NK Osijek also achieved significant success on the European scene. Rijeka made it to the group stage of the UEFA Europa League twice, with victories over teams such as Real Madrid and AC Milan. NK Osijek, after the successful season 1994/95, started competing in Europe, and his success culminated in winning the Croatian Cup in 1999. Despite these achievements, Croatian football clubs face financial and infrastructural challenges that can limit their competitiveness on the international scene. Overcoming these challenges involves long-term development, with an emphasis on investing in academies, infrastructure and developing young players.

Keywords: Champions League, European League, Dinamo, Hajduk, club competitions

SADRŽAJ

1. UVOD	8
2. NAJPOZNATIJI HRVATSKI KLUBOVI I NJIHOVI REZULTATI U MEĐUNARODNIM NATJECANJIMA.....	11
2.1 GNK Dinamo Zagreb.....	11
2.2 HNK Hajduk Split.....	15
2.3 HNK Rijeka	19
2.4 NK Osijek.....	21
2.5 Ostali klubovi.....	25
3. IZAZOVI I BUDUĆNOST HRVATSKOG NOGOMETA NA MEĐUNARODNOJ SCENI.....	29
4. ZAKLJUČAK.....	31
5. LITERATURA	34
6. PRILOZI	36

1. UVOD

U svom razvoju, nogomet je prošao dug i složen put. Kao što Giacometti (2017) navodi, korijeni nogometa mogu se pratiti sve do antičkih igara s loptom poput epyskirosa i phaininde kod Grka, te harpastuma kod Rimljana. Igre s loptom evoluirale su tijekom srednjeg vijeka u Britaniji i Normandiji, što je rezultiralo formiranjem prvih pravila nogometa. Prema Frntiću (1983), najraniji zapisi o igrama s loptom datiraju 5000 godina unatrag, s Kinezima koji su koristili lopte za zabavu. Frntić (1983) ističe da su igre s loptom postale sveprisutne, a u Hrvatskoj se nalaze svjedočanstva o igranju nogometa krajem 19. stoljeća na 20. stoljeće naše ere.

Dok je moderni nogomet počeo se razvijati tijekom 19. stoljeća u Engleskoj, u Hrvatskoj su prve utakmice u kojima su sudjelovali domaći radnici zabilježene 1888. godine (Frntić, 1983). Ova tradicija dalje se nastavlja u Zagrebu, na Klaićevoj ulici, gdje su se učenici natjecali u neuređenoj igri nogometa (Kudrna-Guci, 1961). Organizacija igre uvela se 1904. godine, a Hrvatski Akademski Sportski Klub (HAŠK), prvi nogometni klub u Zagrebu, osnovan je 1903. godine. Do 1906. godine, u Zagrebu su postojala četiri nogometna kluba, a klubovi su nastavili s treninzima i igrama, unatoč raznim poteškoćama (Kudrna-Guci, 1961).

Kao jedan od najvažnijih događaja razvoja nogometa u Hrvatskoj u njegovom ranom razvoju, Nogometna sekcija (pododbor) Hrvatskog športskog saveza osnovan je 13. lipnja 1912. godine s Hinkom Würthom kao prvim predsjednikom (Giacometti, 2017). Ova sekcija je bila preteča današnjem Hrvatskom nogometnom savezu (HNS). HNS je osnovan uoči Drugog svjetskog rata u Banovini Hrvatskoj, a nakon Drugog svjetskog rata prešao je s radom sve do 1991. U vremenu SFRJ hrvatski klubovi nastupali su u sklopu jugoslavenske lige i udruženja. Dinamo Zagreb i Hajduk Split su postali poznati kao dio Velike jugoslavenske četvorke (Giacometti, 2017). Nogomet u Hrvatskoj ima bogatu tradiciju koja je duboko ukorijenjena u nacionalnu povijest (Frntić, 1983).

Hajduk i Rapid su se susreli u kontinentalnim natjecanjima još 1927. godine, što je označilo prve utakmice u kontinentalnim natjecanjima za oba kluba i ujedno prvo međunarodno natjecanje za jedan hrvatski klub. U to vrijeme, u Mitropa kupu, Hajduk je doživio dva poraza, rezultatima 1:8 i 0:1 (slobodnadalmacija.hr/). Dana 10. rujna 1958. Dinamo je imao prvu europsku utakmicu protiv Dukle iz Praga. Utakmica je završila neodlučenim rezultatom 2:2, dva pogotka za Dinamo postigao je Luka Lipošinić, dok su za češku momčad mrežu pogodili

Jaroslav Borovička i Jan Brumovský. Revanš je odigran 1. listopada, što je rezultiralo gubitkom od 1:2 za Dinamo, što je dovelo do ukupnog poraza od 3:4 (<https://www.uefa.com/uefachampionsleague/history>, dalje: UEFA). Rijeka je svoj međunarodni nogomet započela u Intertoto kupu u sezoni 1962./1963. kada su u grupi B3 pored Rot-Weiß Oberhausena, Basela i PSV Eindhovena završili kao prvi skupini no u četvrtfinalu ih je zaustavio Dozsa iz Pečuha (UEFA).

Debi u međunarodnom natjecanju u Kupu UEFA, NK Osijek nije započeo u domaćoj atmosferi na stadionu Gradski vrt zbog postojećih latentnih opasnosti koje su ugrožavale sigurnost igrača i publike. Stoga su se utakmice pretkola, protiv slovačkog predstavnika Slovana, odigrale u Bratislavi, a zatim u Zagrebu. U kontekstu Kupa UEFA, prva utakmica pretkola protiv Slovana odigrala se 8. kolovoza 1995. na stadionu Slovana u Bratislavi, završivši porazom NK Osijeka rezultatom 4:0. Nakon ovog poraza, sljedeća utakmica protiv Slovana odigrana je 22. kolovoza na stadionu Kranjčevićeve ulice u Zagrebu, gdje je NK Osijek doživio još jedan poraz (0:2). Ova dva poraza su rezultirala eliminacijom NK Osijeka iz Europe prije nego što su imali priliku nastupiti u daljnjim fazama natjecanja (Kerže, 2007).

Hrvatski nogometni klubovi ostavili su trag u raznim europskim natjecanjima. Dinamo Zagreb nastupio je u Europskom kupu/Ligi prvaka¹ rekordnih 24 puta, više od bilo kojeg drugog hrvatskog kluba. Odlikuje ih i igranje najviše mečeva u ovim natjecanjima, s ukupno 319 mečeva iza sebe. Dinamo Zagreb ostvario je najviše pobjeda, remija, a nažalost i najviše poraza, sa 131 pobjedom, 67 remija i 121 porazom (UEFA).

Hajduk Split je sudjelovao u Kupu UEFA/Europskoj ligi 28 puta, što je najveći broj među hrvatskim klubovima. Dijele i rekord po broju nastupa u natjecanjima Europske konferencijske lige, uz Osijek i Rijeku, koji su nastupili po dva puta (UEFA).

Što se tiče razlika u pobjedama, najveću pobjedu u utakmici ostvario je splitski Hajduk kada je trijumfirao nad GÍ Gøtom s 8 golova razlike u QR-u Kupa UEFA 2002./2003. Najveća pobjeda u ukupnom zbiru bila je 11 golova, što je zajednički rekord u vlasništvu zagrebačkog Dinama i splitskog Hajduka. Dinamo Zagreb je pobijedio B68 Toftir 11:0 u PR-u UEFA Lige

¹ Europski kup, kasnije poznat kao Liga prvaka, je najprestižnije nogometno klupsko natjecanje u Europi. Natjecanje je započelo 1955. godine kao Europski kup prvaka klubova (European Cup). Godine 1992., Europski kup je reorganiziran i preimenovan u Ligu prvaka UEFA-e (UEFA Champions League). Ova promjena je otvorila vrata za sudjelovanje i drugim klubovima osim nacionalnih prvaka, omogućujući kvalifikaciju klubovima koji su zauzeli visoka mjesta u svojim nacionalnim ligama. Liga prvaka UEFA-e smatra se vrhuncem europskog klupskog nogometa

prvaka 1993./1994., a splitski Hajduk također je pobijedio 11:0 protiv GÍ Gøte u QR-u Kupa UEFA-e 2002./2003 (UEFA).

Hrvatski klubovi doživjeli su značajne poraze. Dinamo Zagreb doživio je poraz od 6 golova od Lyona u grupnoj fazi UEFA Lige prvaka 2011./2012, dok su splitski Hajduk i Lokomotiva doživjeli slične poraze od Ajaxa i PAOK-a. Sveukupno, najveći poraz bio je gubitak od 8 golova koji je splitski Hajduk pretrpio od Debrecenija u QR2 UEFA Lige prvaka 2005./2006 (UEFA).

Dok hrvatski klubovi tek trebaju osvojiti Europski kup/Ligu prvaka ili Kup UEFA/Europsku ligu, Dinamo Zagreb je pobijedio u Kupu velesajamskih gradova ²1966./1967., što je označilo značajan uspjeh za hrvatski nogomet (UEFA).

Od UEFA-inih natjecanja 2023./2024., Hrvatska ima ukupni koeficijent bodova od 27.150 i rangirana je kao 19. savez u Europi od 55 prema UEFA-i (Tablica 1.).

Tablica 1. Povijest UEFA koeficijenata Hrvatske nogometne lige

Sezone	Rang	Kretanje +/-	Koeficijent	Promijene
2005/06 do 2009/10	27	-	12.332	-
2006/07 do 2010/11	22	+5	16.124	+3.792
2007/08 do 2011/12	21	+1	18.874	+2.750
2008/09 do 2012/13	22	-1	19.583	+0.709
2009/10 do 2013/14	20	+2	19.625	+0.042
2010/11 do 2014/15	17	+3	23.500	+3.875
2011/12 do 2015/16	17	-	23.875	+0.375
2012/13 do 2016/17	16	+1	25.250	+1.375
2013/14 do 2017/18	16	-	26.000	+0.750
2014/15 do 2018/19	15	+1	27.375	+1.375
2015/16 do 2019/20	20	-5	24.875	-2.500
2016/17 do 2020/21	18	+2	26.275	+1.400
2017/18 do 2021/22	19	-1	27.150	+0.875

Izvor : <https://kassiesa.net/uefa/data/method5/crank2022.html>

Od 14. rujna 2022. hrvatski klubovi koji su sudjelovali u UEFA natjecanjima su Dinamo Zagreb, Hajduk Split, Rijeka, Osijek, Slaven Belupo, Varaždin, NK Zagreb, Lokomotiva, Cibalia, Hrvatski Dragovoljac, RNK Split, Kamen Ingrad, Segesta, Šibenik , i Inter Zaprešić (UEFA).

² Kup velesajamskih gradova je međunarodno nogometno natjecanje klubova predstavnika europskih država koje je započeto 1955. godine, a posljednje izdanje odigrano je u sezoni 1970./71. Ukinuto je u korist Kupa UEFA (danas Europske lige).

2. NAJPOZNATIJI HRVATSKI KLUBOVI I NJIHOVI REZULTATI U MEĐUNARODNIM NATJECANJIMA

2.1 GNK Dinamo Zagreb

GNK Dinamo, osnovan 26. travnja 1911. kao Prvi Hrvatski Građanski Športski Klub, tijekom godina je mijenjao ime nekoliko puta, s trenutnim nazivom GNK Dinamo postavljenim 2011. godine. Klub je utemeljen nakon sastanka sportaša Zagreba, s ciljem osnivanja novog hrvatskog nogometnog kluba. Prvu javnu utakmicu odigrao je protiv rezervne momčadi HAŠK-a mjesec dana nakon osnutka, a prvu pobjedu ostvario je protiv Croatije 25. lipnja 1911. Klub je postao najuspješniji jugoslavenski klub između dva Svjetska rata, osvojivši pet prvenstava. Nakon Drugog svjetskog rata, klupsku upravu preuzima nova vlast, lojalna komunističkom režimu, ali Dinamo zadržava svoj identitet Građanskog. Unatoč povijesnim promjenama, Dinamo i Građanski se smatraju istim klubom koji je samo mijenjao ime i pravni oblik postojanja kroz povijest (<https://gnkdinamo.hr/hr/Klub/Povijest>, dalje: Dinamo).

Dinamo, koristeći talentirane igrače uglavnom iz Hrvatske i Hercegovine, nastavio je put Građanskog, brzo postajući članom "Velike četvorke" države zajedno s Hajdukom, Crvenom Zvezdom i Partizanom. Dinamo je osvojio drugo poslijeratno jugoslavensko prvenstvo 1948. i državni kup 1951. U pedesetima, klub je postigao dva prvenstva, a nakon pokretanja europskih nogometnih kupova sredinom pedesetih, Dinamo je počeo ostvarivati značajan međunarodni uspjeh, kulminirajući osvajanjem Kupa velesajamskih gradova 1967. (Slika 1.). U domaćem prvenstvu, šezdesete su donijele četiri pobjede i dva finala u jugoslavenskom Kupu, ali i pet drugih mjesta. Sedamdesete su bile sušne godine bez trofeja, dok je Dinamo osvojio svoj četvrti poslijeratni naslov prvaka 1981./82. pod vodstvom Miroslava "Ćire" Blaževića. Iako je "Ćirina" čarolija trajala kratko, donijela je još jedan jugoslavenski kup 1983. godine. Do kraja SFR Jugoslavije 1991., Dinamo je osvojio ukupno četiri ligaška naslova i sedam kupova (Dinamo).

Slika 1. Grafit u Zagrebu u znak sjećanja na pobjedničku generaciju Dinama Zagreb



Izvor : https://en.wikipedia.org/wiki/1966%E2%80%9367_International_Cities_Fairs_Cup#/media/File:Grafit_Zagreb_Pe%C5%A1%C4%8Denica_NK_Dinamo_1967.jpg

Od samostaljenja Hrvatske 1991., Dinamo je postao najuspješniji klub države i jedan od najjačih u jugoistočnoj Europi, rivalizirajući s klubovima poput Fenerbahcea i Galatasaraya. Klub je dvaput završio sezonu ispod trećeg mjesta, ali je deset puta nastupio u finalu kupa u prvih 11 sezona. Dinamo je tijekom devedesetih godina kao "Croatia" osvojio pet prvenstava i četiri kupa, a nastavio je s uspjesima i nakon povratka originalnog imena 2000. godine. Tijekom godina Dinamo je ostvario impresivne rezultate u domaćoj ligi, postavljajući rekorde koji će biti teško srušeni. Klub je ostvario niz značajnih rezultata na međunarodnom nivou, uključujući pobjede nad klubovima kao što su Partizan, Grasshopper, Celtic, Porto i Ajax. Sedam puta je nastupio u grupnoj fazi Lige prvaka i deset puta u Europskoj ligi, sudjelujući tako 17 puta u skupinama europskih natjecanja. Dinamo je bio ključan za uspjeh hrvatske nogometne reprezentacije, s 14 bivših i sadašnjih igrača koji su nastupali u finalu Svjetskog prvenstva 2018. Klub je u 13 sezona osvojio 12 naslova prvaka, osam puta Kup Hrvatske i dvaput Superkup. Dinamo je najpopularniji nogometni klub u Hrvatskoj, s 1.6 milijuna navijača. U sezoni 2011./2012., Dinamo je ostvario plasman u grupnu fazu Lige prvaka nakon 12 godina, osvojivši naslov prvaka u prvenstvu i pobjedu u Hrvatskom kupu. U posljednjem desetljeću Dinamo je bio konstantan sudionik u europskim natjecanjima, suočavajući se s brojnim velikim europskim

klubovima. Iako rezultati u Europskoj ligi nisu uvijek bili zadovoljavajući, Dinamo je i dalje dominirao domaćom scenom, osvojivši deveti uzastopni naslov prvaka (Dinamo).

Dinamo je tijekom 2015/2016. sezone obranio duplu krunu u Hrvatskoj i ostvario solidne rezultate u Ligi prvaka, uključujući pobjedu nad Arsenalom. Iako je Bayern bio prejak, Dinamo je ostao vodeći u domaćim natjecanjima. Sezona 2016/17. započela je s Dinamom koji se zahvaljujući odličnoj igri plasirao u Ligu prvaka, ali je niz neuspjeha doveo do promjene trenera, prvo s Kranjčarem na Sopića, a potom na Ivajla Peteva. Na kraju sezone, Dinamo nije obranio duplu krunu, unatoč tome što su osvojili više bodova nego prethodne sezone. U Ligi prvaka su završili bez postignutog pogotka. Sezonu 2017/18. preuzeo je Mario Cvitanović, ali bez uspjeha u Europskoj ligi, Dinamo se fokusirao na domaća natjecanja. Međutim, nakon lošeg početka i promjene trenera nekoliko puta, Dinamo je pod vodstvom Nenada Bjelice vratio duplu krunu na Maksimir (Dinamo).

U sezoni 2018/19., Dinamo je ostvario povijesni uspjeh, plasirajući se u osminu finala Europa lige nakon 49 godina. Iako su ispali u play-offu Lige prvaka, uspješno su igrali Europa ligi, pokazavši nadmoć u skupini D protiv Fenerbahcea, Anderlechta i Spartak Trnave. Klub je osvojio brojne nagrade te sezone, uključujući Sporto nagradu za najbolji sportski klub u Hrvatskoj. Također, osigurali su naslov prvaka šest kola prije kraja prvenstva (Dinamo).

U 2019/20. sezoni, Dinamo je osvojio svoj 21. naslov prvaka u Prvoj HNL unatoč izazovima globalne pandemije koronavirusa i potresa u Zagrebu. Europski uspjeh nažalost nije ponovljen, s klubom koji je izgubio plasman u sljedeću rundu Lige prvaka u zadnjim minutama utakmice protiv Shakhtara. Domaći uspjesi nastavljeni su s osvajanjem Superkupa protiv Rijeke i suverenim osvajanjem trećeg uzastopnog naslova prvaka. Trener Nenad Bjelica napustio je klub u travnju 2020., a za njega je uskočio Zoran Mamić (Dinamo).

Dinamo je doživio povijesnu sezonu, osvojivši oba hrvatska trofeja i ostvarivši izvanredan europski rezultat unatoč pandemiji. Osvojili su hrvatsko prvenstvo i izborili se do četvrtfinala Europa lige. Klub je osvojio svoj 22. nacionalni naslov, a 15. u posljednjih 16 godina, te svoj 16. hrvatski kup (Dinamo).

Iako su ispali iz UEFA Lige prvaka, Dinamov ulazak u Europa ligu donio je susret s Tottenhamom, gdje su nakon zaostatka 0:2 pobijedili s 3:0. Dinamo je ostvario povijesni rezultat, ali su na kraju ispali od Villarreala. Nekoliko individualnih rekorda je postavljeno: Zoran Mamić je trener s najviše europskih utakmica, Arijan Ademi je igrač s najviše europskih nastupa, a Mislav Oršić je najbolji strijelac u povijesti kluba u europskim natjecanjima. Unatoč

ranom ispadanju većine hrvatskih klubova, Dinamo je treći put u četiri godine uspio izboriti mjesto u europskim natjecanjima. Iako su zaustavljeni od Seville, na domaćem su terenu osvojili svoj peti uzastopni naslov prvaka (Dinamo).

Međunarodni institut za nogometnu povijest i statistiku (IFFHS) svrstao je Dinamo među šest najuspješnijih klubova u 2021., čineći ih trećim najboljim u Europi. Unatoč promjenama u sastavu i vodstvu, Dinamo je osvojio prvenstvo i kup, izborio se u četvrtfinale Europa lige i završio drugi u skupini Europa lige. Sezona 2022./23. počela je osvajanjem prvog trofeja Superkupa protiv Hajduka. Dinamo je nastavio uspjeh u Europi, izborivši osmi nastup u Ligi prvaka, gdje su osvojili jednu od najvećih pobjeda u klupskoj povijesti protiv Chelseaja (Dinamo).

Tablica 2. Ukupna statistika Dinama na međunarodnim natjecanjima

Natjecanja	Ou	P	N	I	ZG	PG	Zadnja sezona
UEFA Liga Prvaka/Europski kup	156	65	32	59	232	212	2022–23
UEFA Europa Liga/Kup UEFA	137	55	31	51	192	161	2021–22
Kup pobjednika kupova	31	11	6	14	31	38	1994–95
Kup velesajamskih gradova	39	16	10	13	65	47	1970–71
Ukupno	363	147	79	137	525	465	–

Izvor : uefa.com³

Legenda : Ou = Odigrane utakmice; P = dobivene utakmice; N = neriješene utakmice; I = Izgubljene utakmice; ZG = Golovi za; PG = primljeni golovi.

Tablica 3. Najbolji rezultati Dinama na međunarodnim natjecanjima

Natjecanje	Sezona	Dostignuće	Bilješke
UEFA Liga Prvaka	1998./99	Grupna faza	2. u skupini iza Olympiacosa, ispred Porta i Ajaxa
UEFA Europa Liga	2020./21	Četvrt finale	Poraz od Villarreala 0–1 u Zagrebu, 1–2 u Villarrealu
UEFA Europa Liga	1997./98	Šesnaestina finala	Poraz od Atlético Madrida 1–1 u Zagrebu, 0–1 u Madridu
UEFA Europa Liga	2018./19	Šesnaestina finala	Poraz od Benfice 1–0 u Zagrebu, 0–3 u Lisabonu
Kup pobjednika kupova	1960./61	Polufinale	Poraz od Fiorentine 2–1 u Zagrebu, 0–3 u Firenci
Kup pobjednika kupova	1964./65	Četvrt finale	Poraz od Torina 1–1 u Zagrebu, 1–2 u Torinu
Kup pobjednika kupova	1969./70	Četvrt finale	Poraz od Schalkea 04 1–3 u Zagrebu, 0–1 u Gelsenkirchenu

³ Tablice su nastale sumarnom analizom dostupnih podataka na službenoj internet stranici i internet arhivi UEFA-e. U obzir su uzeti svi zabilježeni nastupi.

Kup velesajamskih gradova	1966./67	Pobjednik	Pobijedio Leeds United 2-0 u Zagrebu, 0-0 u Leedsu
Kup velesajamskih gradova	1962./63	Drugoplasirani	Poraz od Valencije 1-2 u Zagrebu, 0-2 u Valenciji
Balkanski kup	1976	Pobjednik	Pobijedio Sportul Studentesc 3-1 u Zagrebu, 2-3 u Bukurešti

Izvor : uefa.com

2.2 HNK Hajduk Split

Sve je započelo 13. veljače 1911. godine, kada je četvorica studenata iz Splita, Fabijan Kaliterna, Vjekoslav Ivanišević, Lucijan Stella i Ivan Šakić, uz asistenciju Vladimira Šore i profesora Josipa Barača, dobila službenu dozvolu Carskog namjesništva u Zadru za osnivanje kluba. Tada je nastao Hajduk, ime koje klub održava do današnjih dana (hajduk.hr, dalje : Hajduk).

Tokom sezone 1952/53, zabilježena je epizoda koja ostaje upamćena kao jedan od najvećih nepravilnosti u povijesti bivše države. Naime, vrhunski tim Hajduka je bio uskraćen za naslov prvaka. Klub je, u zimskoj pauzi, bio na turneji po Južnoj Americi na poziv Juana Perona, koju su, uz odobrenje vlasti, produžili u Argentini. No, FSJ nije pružio mogućnost Hajduku da odgodi svoje utakmice, zbog čega je klub morao igrati sa zamjenskim igračima, juniorima i veteranima (Hajduk).

Godine 1967., odigrala se jedna od prvih velikih međunarodnih utakmica u Kupu pobjednika kupova protiv Tottenhama, gdje je Hajduk, unatoč porazima u Splitu 0:2 i u Londonu 3:4, ostavio pozitivan dojam (Hajduk).

U jesen 1971. godine, započela je serija impresivnih performansi Hajduka u europskim kupovima, ali i razočaravajućih ispadanja. Prva sezona pod vodstvom iskusnog Branka Zebeca donijela je poseban uspjeh u Kupu kupova gdje se tim uspeo plasirati sve do polufinala i susreta s Leeds Unitedom. Unatoč brojnim propuštenim prilikama, tim je ispao iz takmičenja nakon rezultata 0:1 u Leedsu i 0:0 u Splitu (Hajduk).

U sezoni 1973., Hajduk je započeo nastup u Kupu prvaka laganim ispadanjem islandskog Keflavika. Tada je uslijedio izuzetan susret protiv St. Etiennea koji je rezultirao pobjedom od 4:1. Revanš utakmica, odigrana 6. studenog 1974., rezultirala je velikim razočaranjem za navijače Hajduka jer su Francuzi prošli dalje pobjedom od 5:1 nakon produžetaka. Slijedeće sezone, Hajduk je u Kupu prvaka dogurao kolo dalje nakon eliminacija

malteške Floriane i belgijskog Racing Whitea. No, uslijedilo je još jedno bolno ispadanje od PSV Eindhovena nakon 2:0 u Splitu i poraza u uzvratu od 0:3, opet nakon produžetaka (Hajduk).

Tijekom sljedeće dvije sezone (76./77. i 77./78.) Hajduk je nastupio u Kupu pobjednika kupova gdje je ispao u osmini finala od madridskog Atletica, a sljedeće sezone u četvrtfinalu od bečke Austrije zbog slabijeg izvođenja jedanaesteraca (Hajduk).

U jesen 1979., Hajduk je odigrao premijernu utakmicu na novom stadionu u Poljudu pred 50.000 navijača protiv turskog prvaka Trabzonspora, a pobjedili su golom Bore Primorca s 11 metara. Ovaj događaj označio je početak uspješnog nastupa u Kupu prvaka. Uz pobjedu od 3:0 nad danskim prvakom iz Vejleua, dovela ga je do četvrtfinala i poznatog duela s Hamburgerom. Iako je doživio poraz od 0:1 u Hamburgu, golom Reimanna nakon očiglednog prekršaja Horsta Hrubescha nad 18-godišnjim Ivanom Pudarom, njegova igra ostavila je dubok dojam, posebno igra Boriše Đorđevića koja je iznenadila njemačkog reprezentativca Manfreda Kaltza. Uzvratna utakmica ponovno donosi uzbuđenje, iznimnu igru, promašeni penal i konačnu pobjedu od 3:2, što, nažalost, nije bilo dovoljno za prolazak u polufinale (Hajduk).

U sezoni Kupa UEFA 1981./82, Hajduk je bolji od Stuttgarta i belgijskog Beverena, a samo jedan gol nedostajao je za eliminaciju Valencije i nadoknadu visokog poraza od 1:5 iz prve utakmice (Hajduk).

U sezoni Kupa UEFA 1983./84. u nizu eliminirao je rumunjsku Universitatea, mađarski Honved i niški Radnički. Tijekom uzvratne utakmice četvrtfinala protiv praške Sparte, prošao je dalje zahvaljujući poznatom голу Bake Sliškovića u 118. minuti kada je nadmudrio gostujućeg golmana za konačnih 2:0. Nažalost, nakon pobjede nad Tottenhamom na Poljudu od 2:1, doživio je poraz u Londonu od 0:1, sprečavajući njegov ulazak u finale. Sljedeće sezone ostvario je iznimne nastupe u Kupu UEFA eliminirajući timove Metza (5:1, 2:2), Torina (1:1, 3:1) i Dnjepra (1:0, 2:0). Izgubio je u četvrtfinalu zbog slabijeg izvođenja penala od belgijskog Waregema (Hajduk).

U sezoni 1991./92. UEFA mu nije dopustila da u prvom kolu Kupa pobjednika kupova ugosti Tottenham u Splitu, ali je, unatoč tome, ostvario 1:0 pobjedu golom Maria Novakovića u austrijskom Linzu. U uzvratu na White Heart Laneu, Englezi su ostvarili pobjedu od 2:0, eliminiravši ga po treći put u europskim natjecanjima (Hajduk).

U sezoni 1993./94. započela je sjajna era momčadi pod vodstvom trenera Ivana Katalinića. Zbog ratne situacije, domaćin Ajaxu bio je u Ljubljani umjesto na Poljudu. U nezaboravnoj atmosferi na stadionu Bežigrad, golom Ivica Mornara slavili su s 1:0, ali je u Amsterdamu utakmica završila s najvećim porazom u europskim natjecanjima 0:6 (Hajduk).

Sezona 1994./95. ostala je zabilježena po najuspješnijim nastupima hrvatskog prvaka u Ligi prvaka (Slika 2.). Hajduk je ostvario jedinstven uspjeh u svojoj povijesti plasiravši se u skupinu Lige prvaka. Pobjedom protiv poljske Legije 4:0 pred više od 30.000 gledatelja na Poljudu, Hajduk je izborio svoje mjesto među europskim gradovima elitnog natjecanja. Nakon osvajanja naslova prvaka Hrvatske, Hajduk je pripremio momčad za Ligu prvaka. Iskusni igrači poput Štimca, Asanovića i Andrijaševića vratili su se u Hajduk, dok su mladi talenti poput Rapačića, Pralije, Mornara i Ercega pokazali svoj potencijal. U dvoboju s Legijom, Hajduk je pobijedio 1:0 u Varšavi i dominirao na terenu. Ova povijesna pobjeda otvorila je put Hajduka prema četvrtfinalu Lige prvaka, gdje su se suočili s moćnim Ajaxom. Unatoč porazu, četvrtfinale je predstavljalo senzacionalan uspjeh za Hajduk. Iako su se suočili s izazovima, poput promjene domaćinstva utakmice zbog sigurnosnih razloga, Hajduk je ostavio trajan trag u europskom nogometu (sportske.jutarnji.hr).

Slika 2. Momčad Hajduka u sezoni 1994/95. u Ligi Prvaka



Izvor : <https://www.24sata.hr/sport/najbolje-momcadi-hajduk-95-katu-i-bile-zaustavio-tek-ajax-238006>

U ljeto 1995. Hajdukovci igraju kvalifikacije za Ligu prvaka protiv Panathinaikosa i u prvoj utakmici pred praznim stadionom u Ateni, zbog kazne, ostvaruju odličnih 0:0. Na žalost, i po treći put je Splitsanima onemogućeno da europske susrete igraju na svom Poljudu, pa su u uzvratu domaćini u Rijeci. Uz puno nesreće ostalo je 1:1 čime je klub eliminiran iz Europe, ali i ozbiljno financijski uzdrman (Hajduk).

U kvalifikacijama za Ligu prvaka 2001./02. penalima je preskočen Ferencvaros, ali se nije uspjelo pored Reala Mallorce iako je malo nedostajalo. Nakon pobjede u Poljudu od 1:0 golom Mate Bilića poslije produžetaka u uzvrat je bilo 0:2 (Hajduk).

Sezone 2004/05. Hajduk je sezonu započeo s Ivanom Katalinićem na klupi, ali ga je nakon eliminacije od Shelbournea u drugom pretkolu Lige prvaka zamijenio Blaž Slišković s kojim se ostvaruje vodeća pozicija nakon prvog dijela. U proljeće se kreće s velikom euforijom nakon jednog od senzacionalnih transfera i dovođenja Nike Kranjčara, a mjesto na klupi zauzima sportski direktor Igor Štimac zajedno s Petrom Nadovezom. Početak naredne sezone obilježio je novi čovjek na klupi – Ćiro Blažević, ali i najteža europska eliminacija protiv mađarskog Debrecena s 0:3 i 0:5 (Hajduk).

U sezoni 2009./10. nakon 7 godina Hrvatski kup ponovo je na Poljudu. Hajduk je u finalu protiv Šibenika pobijedio u obje utakmice i ukupnim rezultatom 4:1 osvojio trofej. Odmah na početku iduće sezone, Hajduk je u 3. pretkolu europskih kvalifikacija, u odličnoj atmosferi na Poljudu najprije eliminirao Dinamo iz Bukurešta, a zatim u play-offu i drugog rumunjskog predstavnika Unireu, te se tako se po prvi put plasirao u grupnu fazu UEFA Europske lige. Iz tog natjecanja pamtit će se gol mladog napadača Ante Vukušića u sudačkoj nadoknadi za veliku pobjedu nad belgijskim Anderlechtom (Hajduk).

Tablica 4. Ukupna statistika Hajduka na međunarodnim natjecanjima

Natjecanje	Ou	P	N	I	ZG	PG	Zadnja sezona
Europski kup pobjednika/ UEFA Liga Prvaka	40	18	10	12	58	47	2005–06
Kup UEFA / UEFA Europa Liga	13	59	26	47	20	14	2020–21
	2				3	5	
UEFA Konferencijska Liga	6	2	0	4	8	12	2022–23
Kup pobjednika kupova	30	10	3	17	31	46	1993–94
Kup velesajamskih gradova	4	2	0	2	5	4	1970–71
Rappan Cup	6	3	0	3	7	8	1963–64
Srednjoeuropski kup	12	5	3	4	17	27	1969–70
Ukupno	23	99	42	89	32	28	
	0				8	1	

Izvor : uefa.com

Legenda : Ou = Odigrane utakmice; P = dobivene utakmice; N = neriješene utakmice; I = Izgubljene utakmice; ZG = Golovi za; PG = primljeni golovi.

2.3 HNK Rijeka

HNK Rijeka ima dugu i bogatu povijest nogometa, s prvim utakmicom odigranom 1873. godine, čime se označava početak nogometa u Hrvatskoj. Utakmica je bila dio proslave otvaranja željezničke pruge Rijeka-Zagreb-Budimpešta i susreli su se engleski inženjeri i domaći radnici lokalne tvornice. Popularnost nogometa brzo je rasla, što je dovelo do uvođenja nogometa u školske programe 1890. godine. Prvi nogometni klub u Rijeci, Club Sportivo Olimpia, osnovan je 1904., a nogometna sekcija dodana je 1906. godine (nk-rijeka.hr/, dalje : NK Rijeka).

Riječki nogometni klubovi Olimpia i Gloria, osnovani početkom 20. stoljeća, spojili su se 1926. u Unione Sportiva Fiumana, klub koji je kasnije nastupao u talijanskoj Serie A. Godine 1946., nakon gašenja Fiumane od strane jugoslavenskih vlasti, osnovan je NK Kvarner, koji je naslijedio igrače i stadion. Kvarner, kasnije preimenovan u NK Rijeka 1954., postigao je umjerene uspjehe u jugoslavenskim prvenstvima, te je ostao prvoligaš od sezone 1957./58. do 1969./70., a od 1973./74. do danas (NK Rijeka).

NK Rijeka je kroz godine ostvarila značajne uspjehe u različitim natjecanjima. Nakon pobjede protiv Crvene Zvezde u finalu Kupa maršala Tita 1978., 1980. su dosegli četvrtfinale Kupa pobjednika kupova, a 1984. ostvarili su veliki uspjeh pobjeđivši "Real Madrid" u UEFA

Kupu. Osvojili su hrvatski nacionalni kup 2005., pobijedivši "Hajduk" 3:1. Sljedeće godine ponovno su osvojili Kup, ovaj put protiv "Varteksa". Sa dolaskom nove uprave 2012., Rijeka je nastavila s uspjesima, osvojivši nacionalni kup 2014. protiv Dinama, a iste godine i Superkup. Najveći uspjeh u klupskoj povijesti došao je 2012./13. kada su prvi put ušli u skupinu UEFA Europa lige, a uspjeh su ponovili 2014., ostvarujući pobjede protiv Feyenoorda i Standard Liegea (NK Rijeka).

Slika 3. Pobjeda Rijeke nad Real Madridom 1984. godine



Izvor : <https://www.24sata.hr/sport/vecer-za-pamcenje-na-kantridi-smo-srusili-veliki-real-madrid-655304>

HNK Rijeka, predvođena igračima poput Prskala, Eleza, Župarića, Bradarića i Gavranovića, ostvarila je sjajne rezultate, ostajući neko vrijeme jedina neporažena europska momčad. Nakon impresivne sezone s 33 pobjede, devet remija i samo dva poraza, klub je ostvario spektakularan doček prvaka na riječkom Korzu. Iako zaustavljena u kvalifikacijama za Ligu prvaka 2017./2018., Rijeka je ostvarila zapažene rezultate u Europskoj ligi, uključujući pobjedu nad AC Milanom. U 2019., klub je osvojio još jedan nacionalni kup, pobijedivši Dinamo, te je obranio titulu u sezoni obilježenoj pandemijom koronavirusa 2019./2020. Ovi uspjesi, uključujući osvajanje Balkanskog kupa 1978. i više doprvaka države, pozicionirali su Rijeku među najuspješnije hrvatske nogometne klubove (NK Rijeka).

Tablica 5. Ukupna statistika Rijeke na međunarodnim natjecanjima

Natjecanje	Ou	P	N	I	ZG	PG	Zadnja sezona
UEFA Liga Prvaka	8	2	2	4	10	11	2017–18
Kup UEFA / UEFA Europa Liga	68	26	17	25	98	86	2020–21
UEFA Konferencijska liga	8	3	2	3	10	9	2022–23
Kup pobjednika kupova	10	3	3	4	8	9	1979–80
UEFA Intertoto Kup	4	1	1	2	3	5	2008
Ukupno	98	35	25	38	129	120	+9

Izvor : uefa.com

Legenda : Ou = Odigrane utakmice; P = dobivene utakmice; N = neriješene utakmice; I = Izgubljene utakmice; ZG = Golovi za; PG = primljeni golovi.

2.4 NK Osijek

NK Osijek, simbol ponosa nogometnih ljubitelja u najistočnijem dijelu Hrvatske, je klub s bogatom povijesti i tradicijom koja seže od 1947. godine (Kerže, 2007). Klub je naslijedio naslijeđe predratnih nogometnih udruga, poput Proletera, spojivši klube Slavonije i Bratstva. Prvobitno poznat kao Proleter i Slavonija, NK Osijek je premijerni plasman u Prvu ligu bivše Jugoslavije doživio 1953. godine, a potom se preselio na stadion Gradski vrt. Sa promjenom imena 1967., klub je prešao na bijele i plave boje, koje su postale njegov zaštitni znak (nk-osijek.hr, dalje : NK Osijek).

Prvi nastup u Europi je NK Osijek stekao igrajući Srednjoeuropski kup (Mitropa kup) u sezoni 1981./82. Nastup je ostvario kao novi prvoligaš i debitirao igrajući s mađarskim Haladasem (izgubio u gostima 4:2), dočekujući Vitkovice (iz Čehoslovačke) za 0:0 i igrajući 25. studenoga 1981. u Gradskom vrtu sa slavnom AC Milanom 1:1. Baš su ovi susreti osnažili momčad i čelništvo kluba da Osijek postane stabilni prvoligaš. U uzvratnim utakmicama grupne faze Mitropa kupa, Osijek je pobijedio Haladas (3:0) te poražen od Vitkovica i Milana s istim rezultatom od 2:1. Osijek je svoju prvu europsku sezonu završio kao trećeplasiran u grupi iza Talijana i Čeha, a ispred Mađara (Kerže, 2007).

Drugi nastup u istoimenom natjecanju je pomalo prošao za zaborav. NK Osijek se u proljeće 90tih na turniru u Bariju ponio vrlo nezainteresirano izgubivši dva susreta od praške Slavije (2:0) te 6:0 od talijanskog prvoligaša Genoe (Kerže, 2007).

UEFA odbila dozvoliti klubu 1995. godine da ugosti utakmice Kupa UEFA na domaćem terenu, stadionu Gradski vrt, citirajući latentne rizike za sigurnost igrača i publike. Shodno tome, utakmice kvalifikacijske runde protiv Slovačke ekipe Slovana odigrane su u Bratislavi, a zatim u Zagrebu. Pored toga, uslijed uspješne vojne i policijske operacije Hrvatske za oslobađanje dijela zemlje, domaći tim odigrao je prve dvije utakmice sezone 1995./96. protiv Segeste i Marsonije u kolovozu, na terenu u Požegi. U sklopu Kupa UEFA, prva kvalifikacijska utakmica protiv Slovana odigrana je na gostujućem terenu u Bratislavi, 8. kolovoza 1995. godine, završavajući pobjedom Slovana rezultatom 4:0. Igrači koji su zastupali boje kluba bili su Žitnjak, Beljan (Popescu), Beširević, Zgrablić, Lulić, Šimunec, Osmanagić (Krpan), Bičanić, Labak, Pamić (Kulešević) i Vranješ. U svjetlu ovog poraza, bilo je iluzorno očekivati velike rezultate u Kranjčevićevoj ulici, bez atmosfere domaćeg navijanja. Doživljen je još jedan neuspjeh s rezultatom 0:2, što je rezultiralo ispadanjem kluba iz Europe prije nego što su uopće imali priliku za pravu igru. Igrači koji su nastupili u ovoj utakmici, 22. kolovoza, bili su: Perić, Beljan, Beširević, Vranješ (Labak), Lulić, Šimunec, Osmanagić (Plavšić), Bičanić, Krpan, Pamić (Sunara) i Popescu. Vrijedno je napomenuti da je tijekom ova dva nastupa, kao i na početku nove sezone, klub kao trener vodio Ivo Matković. Ovo je uslijedilo nakon što se Ivo Šušak povukao iz daljnje suradnje na početku srpnja, sa startom novih priprema (Kerže, 2007).

Dok je Hrvatska slavila i veličala „Vatrene“, osvojenom broncu na Svjetskom prvenstvu, u gradu na Dravi sve je bilo okrenuto novom europskom predstavljanju 1998. godine. Ždrijeb je odlučio da će NK Osijek u pretkolu Kupa UEFA igrati protiv slavne belgijske momčadi Anderlechta iz Bruxellesa. Prva utakmica je odigrana 11. kolovoza 1998. godine u kojima su „bijelo – plavi“ bili na korak do senzacije. Pred punim Gradskim vrtom (15 000 gledatelja), Osijek je ostvario svoju najvažniju međunarodnu pobjedu 3:1. Strijelci su bili Petar Krpan, Mario Prišč i Jura Vranješ. Uzvrat je igran dva tjedna kasnije gdje je NK Osijek do posljednjih minuta pod vodstvom trenera Milana Đuričića imala rezultat (0:1) koji je vodio u 1. kolo. Neopreznošću primaju pogodak i Anderlecht s 2:0 i ukupnim 3:3 iz dva oglada prolazi (Kerže, 2007).

Prvi pravi nastup u Kupu UEFA, točnije u njegovom 1. kolu, gost NK Osijeka je bila engleska momčad West Ham iz Londona. „Čekićari“ su bili prejak suparnik i porazili Mršićev sastav kod kuće (16. rujna 1999.) s 3:0 te u uzvratu 30. rujna s 3:1. Ostatak će zapisano kako je prvi pogodak za Osijek u tom europskom natjecanju postigao Stanko Bubalo (Kerže, 2007).

Kup UEFA (Slika 4.) u sezoni 2000./01. je bila posebna priča za klub s obzirom da je to vrijeme bilo najveće krize upravljanjem kluba. NK Osijek je došao do trećeg pretkola no

nespretno su ispali od Slavije Prag u dvije utakmice. Sezonu su započeli u Kopenhagenu u kojem su pobijedili Brøndby s 2:1, pogocima Joze Gašpara i Dumitrua Mitua te na Gradskom vrtu remizirali s 0:0. U drugom kolu ih je čekao austrijski Rapid. Nenad Bjelica je zabio dva pogotka u prvoj utakmici (pobjeda od 2:1) te u uzvratu ponovili pobjedu s 2:0. Slaviju Prag je dočekalo 16 tisuća ljudi u kojem su „Bijelo plavi“ pobijedili s 2:0 pogocima Almira Turkovića i Mate Neretljaka. Nažalost u uzvratnoj utakmici su izgubili 5:1 te tako završili svoj europski san. Iduće sezone su zaustavljeni u drugom kolu Kupa UEFA izgubivši obje utakmice od grčkog AEK-a. (Kerže, 2007).

Posebno se izdvojilo razdoblje Nogometnog kluba Osijek počevši od veljače 2016., koje je signaliziralo nastanak potpuno novih struktura i aktivnosti na stadionu Gradski vrt. Klub, koji je bio na rubu pokretanja stečajnog postupka uslijed dugova i arbitraža, doživio je renesansu. Po prvi put u svojoj povijesti, Osijek je stekao privatne vlasnike. Lorinc Meszaros, mađarski poduzetnik, otkupio je većinski paket dionica i postavio Osječanina Ivana Meštrovića za predsjednika kluba. NK Osijek je na svim frontovima postao stabilan, snažniji u igračkom smislu, te znatno ambiciozniji. Značajna sredstva su uložena u svaki segment uspješnog funkcioniranja. Ne samo da se klub vratio među elitu hrvatskog nogometa, već se i uložilo mnogo truda u brendiranje kluba i njegovu prepoznatljivost daleko izvan granica grada i regije Slavonije. Projekt pod nazivom #pokrenimograd započeo je i svakim danom postajao sve intenzivniji.

Nakon dvije sezone u kojima je momčad zauzimala četvrto mjesto, tijekom sezone 2018/19 uspjela je ostvariti treće mjesto pod vodstvom mladog trenera Dine Skendera. Njegov prethodnik, Zoran Zekić, ostvario je dvije od najznačajnijih pobjeda kluba. U kvalifikacijama za Europsku ligu, tijekom ljeta 2017. godine, klub je dva puta pobedio renomirani PSV Eindhoven, prvo na njihovom stadionu, a zatim i na stadionu Gradski vrt, oba puta s rezultatom 1:0. Tribine su bile popunjene do posljednjeg mjesta, baš kao i tijekom eliminacijske utakmice s Austrijom iz Beča, koja je nakon dva međusobna ogleda uspjela osigurati prolazak u grupnu fazu Europske lige, zahvaljujući dodatnom голу postignutom u gostujućem susretu.

Slika 4. NK Osijek u Kup UEFA



Izvor : <https://nk-osijek.hr/vijesti/23250/od-osnutka-do-danas/>

Tablica 6. Ukupna statistika Osijeka na međunarodnim natjecanjima

Natjecanj	Ou	P	N	I	ZG	PG	Zadnja sezona
Kup UEFA / UEFA Europa Liga	37	18	3	16	45	48	2020–21
UEFA Konferencijska Liga	6	2	2	2	6	8	2023–24
UEFA Intertoto Kup	2	0	2	0	2	2	2006
Ukupno	45	20	7	18	53	58	

Izvor : uefa.com

Legenda : Ou = Odigrane utakmice; P = dobivene utakmice; N = neriješene utakmice; I = Izgubljene utakmice; ZG = Golovi za; PG = primljeni golovi.

Tablica 7. Najbolji rezultati Osijeka na međunarodnim natjecanjima

Natjecanje	Sezona	Runda	Bilješke
Kup UEFA / Europa Liga	2000–01	Treća runda	Poraz od praške Slavije 2–0 u Osijeku, 1–5 u Pragu
Kup UEFA / Europa Liga	2017–18	Play-off runda	Poraz od Austria Beč 1–2 u Osijeku, 1–0 u Sankt Pöltenu

Izvor : uefa.com

2.5 Ostali klubovi

Cibalia je prvi put sudjelovala u jednom europskom natjecanju - Intertoto kupu. Pred punim tribinama vinkovačkog stadiona su s tri pogotka izbacili beogradski Obilić, dok je uzvratni susret završio bez pobjednika (1:1). Sljedeći protivnik bio je mađarski Tatabanya koji je bio sretniji i tek u drugoj utakmici uspio izboriti prolazak u sljedeću fazu natjecanja pogotkom u posljednjim minutama. Cibalia je drugi put nastupila u Intertoto kupu u sezoni 2003./2004. Bili su uspješniji od bjeloruskog Šahtara iz Soligorska i finskog Tamperea, ali su se susreli s teškim protivnikom, bundesligašem Wolfsburgom, koji ih je pobijedio s ukupnim rezultatom 8:1 u polufinalu. U sezoni 2009./2010., Cibalia je postigla svoj najveći uspjeh. Pod vođstvom trenera Stanka Mršića, ekipa je završila sezonu kao trećeplasirana s tek pet bodova zaostatka za prvakom Dinamom. Unatoč tome, pobjeda u posljednjem kolu protiv Osijeka bi im donijela drugo mjesto. Taj izniman uspjeh otvorio je vrata europske scene, ali ovog puta kroz kvalifikacije za Europsku ligu. Cibalia se susrela s Cliftonvilleom, predstavnikom Sjeverne Irske, koji je iznenadio i zaustavio nebeskoplave već na prvom koraku (<https://hnk-cibalia.hr/povijest/>).

Nogometni klub Hrvatski dragovoljac je osnovan 1975. godine pod imenom NK Trnsko '75. Taj naziv je zadržan do 1976. godine, kada je klub preimenovan u ONK Novi Zagreb. Zatim, 1990. godine klub je ponovno promijenio ime u NK Novi Zagreb, da bi konačno 1994. godine dobio naziv Hrvatski dragovoljac. U sezoni 1997./1998. su prvi puta nastupali u Intertoto kupu protiv Bastie, Silkeborga, Vale i Graza. Iduće dvije sezone su odigrali po jednu utakmicu Lyngby Boldklub (1998./1999.) i Newry Town (1999./2000.). Nikica Miletić je igrač s najviše (8) UEFA nastupa za Hrvatski Dragovoljac (<https://nk-hrvatskidragovoljac.hr/o-nama/>).

Godina 1992. ostaje zabilježena kao prekretnica u povijesti zaprešićkog nogometa. Nogometni klub NK Inker, tadašnji ponos Zaprešića, osvaja svoj prvi hrvatski kup protiv HAŠK Građanskog. Usprkos toj velikoj pobjedi i osiguravanju mjesta u Kupu pobjednika kupova, UEFA onemogućava hrvatskim klubovima nastupe na europskoj sceni, pa se NK Inker nije mogao prezentirati na europskoj razini. Sezona 2004./05. predstavljala je najuspješniji period kluba od njegovog osnutka. Klub je zauzeo drugo mjesto na prvenstvenoj ljestvici 1. Hrvatske nogometne lige nakon 32 odigrane utakmice, rezultat koji je mnoge iznenadio i razveselio. Taj uspjeh je osigurao klubu nastup u UEFA CUP natjecanju, što je bilo u skladu s "proročanstvom" predsjednika Skupštine kluba, gospodina Ivana Laljaka. U svibnju 2005. godine, NK Inter-Zaprešić dočekuje Crvenu Zvezdu u sklopu 1. pretkola UEFA CUP-a, što je predstavljalo jedan

od najzahtjevnijih organizacijskih zadataka u povijesti grada Zaprešića. Usprkos izazovima, klub je ostvario izvanredan uspjeh plasmanom u Europu, zadovoljavajući ambicije Laljaka i svih onih koji su uložili trud u njegovu izgradnju. Prva utakmica s Crvenom Zvezdom, odigrana 11.08.2005. u Zaprešiću, obilježena je strogoćom sigurnosnih mjera. Unatoč hrabrom nastupu, NK Inter-Zaprešić izgubio je utakmicu s rezultatom 1:3. Druga utakmica, odigrana 25.08.2005. na stadionu "Marakana" u Beogradu, završila je pobjedom Crvene Zvezde 4:0. Unatoč rezultatima, nastup NK Inter-Zaprešića na europskoj sceni bio je značajan događaj u povijesti kluba (<https://www.inter.hr/>).

NK Kamen Ingrad je klub koji je razriješen 2008. godine nakon velikih financijskih dugova (dnevno.hr)⁴. Imali su četiri nastupa u UEFA Kupu u sezoni 2003./2004. godine i dva nastupa u UEFA Intertoto kupu 2004. godine.

Kada se sagledaju rezultati, evidentno je da je Lokomotiva u izuzetno kratkom vremenskom razdoblju prešla put od niželigaša do člana elitnog hrvatskog nogometnog natjecanja. Od sezone 2009./2010., kada je pristupila Prvoj HNL, Lokomotiva se profilirala kao ugledni prvoligaš, koji se kontinuirano smještao u gornjem dijelu tablice. U sezoni 2012/2013, kao i u sezoni 2019/2020, Lokomotiva je ostvarila najznačajniji uspjeh u novijoj klupskoj povijesti: završili su prvenstvo na drugom mjestu ljestvice i uspjeli su se plasirati u finale Hrvatskog nogometnog kupa te tako ostvarili povijesni nastup u Ligi prvaka (nklokomotiva.hr).

HNK Segesta je svoj europski put imala u UEFA Intertoto kupu. HNK Šibenik i RNK Split u Europa ligi. Slaven Belupo je nastupao u oba UEFA natjecanja (Intertoto i Europa liga), NK Varaždin uz ta dva natjecanja je nastupao i u Kupu pobjednika kupova. NK Zagreb je upisao i nastup u Ligi prvaka osvajanjem prvenstva Hrvatske (Slika 5.) u sezoni 2001./02.

Tablica 8. Ukupna statistika ostalih klubova na međunarodnim natjecanjima

Natjecanje	Ou	P	N	I	ZG	PG	Zadnje sezona
HNK Cibalia							
UEFA Europa Liga	2	0	1	1	0	1	2010–11

⁴ <https://www.dnevno.hr/sport/kako-je-mocnik-hrvatskog-nogometna-završio-u-zatvoru-zbog-milijunskih-dugova-sve-je-na-kraju-ekspresno-propalo-2150464/>

UEFA Intertoto Kup	10	3	3	4	13	16	2003
Ukupno	12	3	4	5	13	17	
NK Hrvatski Dragovoljac							
UEFA Intertoto Kup	8	4	0	4	10	13	1999
Ukupno	8	4	0	4	10	13	
NK Inter Zaprešić							
Kup UEFA	2	0	0	2	1	7	2005–06
Ukupno	2	0	0	2	1	7	
NK Kamen Ingrad							
Kup UEFA	4	2	1	1	9	2	2003–04
UEFA Intertoto Kup	2	0	0	2	1	5	2004
Ukupno	6	2	1	3	10	7	
NK Lokomotiva Zagreb							
UEFA Liga Prvaka	1	0	0	1	0	1	
Kup UEFA							
UEFA Europa Liga	15	7	4	4	27	28	
Ukupno	16	7	4	5	27	29	
HNK Segesta							
UEFA Intertoto Kup	8	5	1	2	14	9	1996
Ukupno	8	5	1	2	14	9	
NK Slaven Belupo							
Kup UEFA / Europa Liga	20	10	2	8	48	24	2012–13
Intertoto Cup	34	17	7	10	50	29	2005
Ukupno	54	27	9	18	98	53	

RNK Split							
Europa Liga	12	5	5	2	12	7	2014–15
Ukupno	12	5	5	2	12	7	
HNK Šibenik							
Europa Liga	12	5	5	2	12	7	2014–15
NK Varaždin							
Kup UEFA	22	10	5	7	48	34	2011–12
UEFA Europa Liga							
Kup pobjednika kupova	10	6	1	3	15	10	1998–99
UEFA Intertoto Kup	12	5	3	4	22	21	2005
Ukupno	44	21	9	14	85	65	
NK Zagreb							
UEFA Liga Prvaka	2	1	0	1	2	2	2002–03
Kup pobjednika kupova	4	3	0	1	9	7	1997–98
UEFA Intertoto Kup	10	2	4	4	8	10	2007
Kup velesajamskih gradova	10	3	2	5	16	13	1969–70
Ukupno	26	9	6	11	35	32	

Izvor : uefa.com

Legenda : Ou = Odigrane utakmice; P = dobivene utakmice; N = neriješene utakmice; I = Izgubljene utakmice; ZG = Golovi za; PG = primljeni golovi.

Slika 5. NK Zagreb prvaci Hrvatske



Izvor : <https://nogometne-vijesti.hr/nezaboravni-dani-na-danasnji-dan-nk-zagreb-je-postao-prvak-hrvatske/>

3. IZAZOVI I BUDUĆNOST HRVATSKOG NOGOMETA NA MEĐUNARODNOJ SCENI

Hrvatski nogometni klubovi na međunarodnoj sceni suočavaju se s nizom financijskih i infrastrukturnih izazova. Ključni financijski izazovi uključuju održavanje financijskog zdravlja klubova i upravljanje operativnim gubicima. Prema studiji koju su proveli Barić, Babić i Missoni (2022), klubovi hrvatske prve lige suočavaju se s značajnim operativnim gubicima koji se pokrivaju neto prihodom od transfera. Osim toga, klubovi se suočavaju s neprihvatljivo visokim omjerima plaća prema prihodima i inferiornom operativnom maržom. Ovi financijski izazovi mogu ograničiti sposobnost klubova da se natječu na međunarodnoj sceni, jer mogu ograničiti njihovu sposobnost ulaganja u igrače, infrastrukturu i druge ključne aspekte kluba.

Infrastrukturni izazovi također igraju ključnu ulogu. Modernizacija stadiona i trening centara može biti skupa, a klubovi mogu imati poteškoća u pronalaženju potrebnih sredstava.

Osim toga, infrastrukturna pitanja mogu utjecati na sposobnost klubova da privuku i zadrže talente, što može imati dugoročne posljedice za njihove performanse.

Ovi izazovi mogu imati značajan utjecaj na performanse klubova. Financijska ograničenja mogu ograničiti sposobnost klubova da se natječu za najbolje igrače, dok infrastrukturna pitanja mogu utjecati na kvalitetu treninga i pripreme igrača. Međutim, postoji i niz strategija koje klubovi mogu koristiti za prevladavanje ovih izazova.

Prema Bariću, Babiću i Missoniju (2022), jedan od ključnih načina za prevladavanje financijskih izazova je fokusiranje na dugoročni interni, organski razvoj. To može uključivati ulaganje u akademije, infrastrukturu, tehnologiju i ljudski kapital, kao i aktivno poticanje mladih igrača u prvim jedanaest. Ova strategija može pomoći klubovima da izgrade stabilniju financijsku osnovu i smanje ovisnost o prihodima od transfera.

Kada je riječ o infrastrukturnim izazovima, ključno je da klubovi pronađu načine za modernizaciju svojih objekata na održiv način. To može uključivati traženje alternativnih izvora financiranja, kao što su sponzorstva.

Razvoj mladih igrača ključan je za održivost uspjeha hrvatskih nogometnih klubova na međunarodnoj sceni. Strategije razvoja mladih igrača mogu se razlikovati među klubovima, ali sve imaju zajednički cilj: razviti igrače koji će biti konkurentni na međunarodnoj sceni i pridonijeti dugoročnom uspjehu kluba.

Jedan od načina na koji se to može postići je kroz koncept bio-bandinga, koji je predložen u studiji Till i sur. (2022). Bio-banding je proces grupiranja adolescentnih sportaša u specifične kategorije ili 'bandove' na temelju biološke zrelosti, a ne kronološke dobi. Ova strategija može pomoći u optimizaciji razvoja igrača, omogućujući im da se natječu s igračima slične biološke zrelosti, što može potaknuti njihov razvoj i poboljšati njihove performanse.

Socijalna i kulturna ograničenja također mogu utjecati na razvoj mladih igrača. Prema studiji koju su proveli Carlsson i sur. (2022), mladenački sport i razvojna okruženja mogu se prilagoditi i ograničavati socijalnim i kulturnim silama. Ova ograničenja mogu utjecati na razvoj vještina i psihološku dobrobit mladih nogometaša, što može imati posljedice za njihove performanse i dugoročni uspjeh.

Označavanje igrača prema zrelosti također može biti korisna strategija za prevladavanje pristranosti u odabiru mladih igrača. Prema studiji koju su proveli Romann i sur. (2022), skauti koji su bili informirani o zrelosti igrača znatno su češće rangirali manje zrele igrače više na

svojoj ljestvici potencijala. Ova strategija može pomoći u osiguranju da talentirani, ali manje zreli igrači ne budu previdjeni u procesu skautiranja.

Razvoj mladih igrača ne samo da može pridonijeti dugoročnom uspjehu klubova, već također može utjecati na profil hrvatskog nogometa u cjelini. Kroz razvoj mladih talenata, hrvatski nogometni klubovi mogu pridonijeti stvaranju snažne nacionalne nogometne scene i poboljšanju međunarodne reputacije hrvatskog nogometa.

Budućnost hrvatskog nogometa na međunarodnoj sceni vjerojatno će biti oblikovana nizom trendova, mogućnosti i izazova. Jedan od ključnih trendova koji bi mogao imati značajan utjecaj je rastuća upotreba analitike podataka u sportu. Prema studiji koju su proveli Roca i sur. (2023), analitika podataka, umjetna inteligencija i metode strojnog učenja sve se više koriste u stjecanju sportskih talenata. Ove tehnologije mogu pružiti klubovima dublje uvide u performanse igrača i pomoći im u donošenju informiranih odluka o stjecanju i razvoju talenata.

4. ZAKLJUČAK

Analizom povijesti hrvatskih nogometnih klubova na međunarodnim natjecanjima pružen je dublji uvid u njihove postignuće i razvoj kroz povijest. Nogomet u Hrvatskoj se razvijao jednakom brzinom kao i u ostatku Europe. Vidljivo je da su hrvatski klubovi tijekom godina postigli značajne rezultate na svim međunarodnim natjecanjima u kojima su sudjelovali, pritom unaprjeđujući reputaciju hrvatskog nogometa na globalnoj razini kako i na klupskoj tako i na reprezentativnom nivou kako što je vidljivo osvajanjem srebrnog i brončanog odličja na dva zadnja svjetska prvenstva u nogometu 2018. i 2022. godine.

Iako su postignuti rezultati ponekad bili promjenjivi, klubovi su pokazali iznimnu otpornost i prilagodljivost, posebno u svjetlu brojnih izazova s kojima se suočavaju, uključujući financijske poteškoće, infrastrukturna pitanja i odljev talenta. Unatoč tome, klubovi poput Dinama Zagreb, Hajduka Split, Rijeke i Osijeka stekli su međunarodno priznanje, pokazali su se dostojnima natjecanja s najboljim europskim klubovima i ostvarili su značajne pobjede.

Dinamo je ostvario značajan međunarodni uspjeh, koji je kulminirao osvajanjem Kupa velesajamskih gradova 1967. godine. Klub je pokazao svoju sposobnost u europskim natjecanjima, sedam puta sudjelujući u grupnoj fazi Lige prvaka i deset puta u Europskoj ligi. GNK Dinamo je izvrsno izdržao probu vremena, postavljajući visoke standarde na europskoj

sceni. Klub je pokazao veliku sposobnost prilagođavanja i prevladavanja izazova, čime je ostvario značajne uspjehe na međunarodnoj sceni. S obzirom na njegovu dosadašnju uspješnost, izgledno je da će GNK Dinamo i dalje biti važan sudionik u europskim nogometnim natjecanjima.

Od svog osnutka 1911. godine, HNK Hajduk Split ostvario je brojne uspjehe na europskoj sceni. Unatoč nepravdama kao što je bila sezona 1952/53, Hajduk je pokazao nepokolebljivu snagu. Njihove prve impresivne izvedbe na europskoj sceni započele su 1967. godine, s mečem protiv Tottenhama, a nastavile se s nizom iznimnih performansi tijekom 70-ih i 80-ih godina prošlog stoljeća, usprkos bolnim eliminacijama. Ključni trenuci uključuju četvrtfinale Kupa prvaka 1979./80. protiv Hamburgera, spektakularne nastupe u Kupu UEFA tijekom sezone 1983./84. i 1984./85., kao i nevjerojatnu sezonu 1994./95. kada se Hajduk plasirao među europske elite u Ligi prvaka. Tijekom 2000-ih, unatoč nekim teškim eliminacijama, Hajduk je ostao snažan natjecatelj, ostvarivši uspjeh u kvalifikacijama za Ligu prvaka 2001./02. i plasiravši se u grupnu fazu UEFA Europske lige 2009./10. Unatoč izazovima s kojima se klub susreo tijekom svoje povijesti, Hajduk je uvijek ostao jak i nepokolebljiv, ostavljajući trajan trag u europskom nogometu.

HNK Rijeka je ostvarila značajan uspjeh na međunarodnoj sceni, ulaskom u skupinu UEFA Europa lige 2012./13. i 2014., kada su ostvarili pobjede protiv renomiranih europskih klubova. U sezoni 2017./2018. Rijeka je impresionirala svojim nastupima u kvalifikacijama za Ligu prvaka i Europskoj ligi, uključujući pobjedu nad AC Milanom.

NK Osijek, hrvatski nogometni klub s dugom tradicijom i ponosom regije Slavonije, ostvario je niz značajnih uspjeha na europskoj sceni. Njegova prva europska priča počela je s Mitropa kupom 1981./82., dok su značajni koraci bili napravljeni u UEFA kupu krajem 1990-ih i početkom 2000-ih. Među najvažnijim trenucima su svakako pobjeda nad belgijskim Anderlechtom 1998. godine i pobjede nad Brøndbyjem i Rapidom u sezoni 2000./01. Ključan trenutak u recentnoj povijesti kluba bio je preuzimanje kluba od strane privatnih vlasnika 2016. godine, čime je osigurana stabilnost i omogućen daljnji rast. Kao vrhunac ovog razdoblja ističe se dvostruka pobjeda nad renomiranim PSV Eindhovenom u kvalifikacijama za Europsku ligu 2017. godine. Sve u svemu, NK Osijek se tijekom godina etablirao kao jedan od najjačih hrvatskih klubova, s konstantnom prisutnošću u europskim natjecanjima i nizom impresivnih rezultata.

Od velike je važnosti daljnji razvoj i ulaganja u hrvatski sport i u hrvatski nogomet. Klubovi trebaju nastaviti raditi na jačanju svoje infrastrukture, stvaranju održivih modela financiranja, razvijanju mlađih generacija igrača te ulagati u stručno usavršavanje trenerskog kadra.

Unatoč svim izazovima, hrvatski nogometni klubovi su se dokazali kao prvorazredni sudionici na međunarodnoj sceni. Postoji velika mogućnost da hrvatski nogometni klubovi postignu još veći uspjeh na međunarodnim natjecanjima ako bismo gledali uspjehe reprezentacije Hrvatske, a kako bi se to ostvarilo, potrebno je usmjeriti dodatne resurse, ulaganja i podršku prema hrvatskom nogometu od strane same politike države. Hrvatski nogometni klubovi su važan dio nacionalnog identiteta i ključni igrači u promicanju Hrvatske na međunarodnoj nogometnoj sceni.

Hrvatski nogometni navijači su značajni i poznati po svom oduševljenju i vjernosti, a njihova strastvena podrška znatno utječe na performanse hrvatskih klubova na međunarodnoj sceni. Navijači su često ključna snaga koja motivira igrače da prevladavaju izazove i postignu izvanredne rezultate.

Hrvatski klubovi u usporedbi s klubovima iz velikih europskih zemalja, često uspijevaju nadmašiti svoje resurse i postići značajne i povijesne rezultate. Iako hrvatski klubovi možda ne raspolažu istim resursima kao neki od svojih suparnika, oni se mogu nositi sa izazovima i uspješno se natjecati na međunarodnoj sceni.

Hrvatski nogometni klubovi imaju veliki društveni utjecaj, pružajući prilike za lokalni razvoj, promicanje zdravlja i tjelesne aktivnosti, te promovirajući zajedničke vrijednosti i nacionalni identitet. Nogomet može biti snažan alat za okupljanje ljudi, stvaranje zajedničkog identiteta i promicanje zdravog načina života. U tom kontekstu, uspjeh hrvatskih klubova na međunarodnoj sceni ima mnogo šire implikacije.

Buduće perspektive hrvatskih klubova su obećavajuće. Iako će se klubovi i dalje suočavati s izazovima, poput financijskih ograničenja i konkurencije za talente, postoji jasna putanja rasta i razvoja. Uspjesi na međunarodnim natjecanjima pružaju dodatni poticaj za ulaganja u infrastrukturu, razvoj mladih talenata i održivi financijski model. S pravom podrškom i ulaganjima, hrvatski klubovi mogu postići još veće uspjehe na međunarodnoj sceni.

5. LITERATURA

1. Alajbeg, D., Bubas, Z., i Moric Milovanovic, B. (2022). Financial Health and Self-Sustainability of a Small European Football League: The Realities of Top-Flight Croatian Football. *Sustainability*, 14(24), 16599.
2. de la Torre, R., Calvet, L. O., Lopez-Lopez, D., Juan, A. A., i Hatami, S. (2022). Business Analytics in Sport Talent Acquisition: Methods, Experiences, and Open Research Opportunities. *International Journal of Business Analytics (IJBAN)*, 9(1), 1-20.
3. Finnegan, L., Richardson, D., Littlewood, M., i McArdle, J. (2017). The influence of date and place of birth on youth player selection to a National Football Association elite development programme. *Science and Medicine in Football*, 1(1), 30-39.
4. Frntić, F. (1983). *Sto godina nogometa U hrvatskoj 1880-1980*. Nogometni savez Hrvatske.
5. Giacometti, E. (2017). Sportski uspjeh kao uteg današnjim generacijama-povijesni pregled razvoja nogometa i put do svjetske brončane medalje hrvatske reprezentacije.
6. Kerže, D. (2007). Naprijed naši bijelo-plavi: 1947.-2007. *Osijek: Grafika*.
7. Kudrna-Guci, H. (1961). *Počeci nogometa u Hrvatskoj*. GNK.
8. Lüdin, D., Donath, L., Copley, S., Mann, D., i Romann, M. (2022). Player-labelling as a solution to overcome maturation selection biases in youth football. *Journal of Sports Sciences*, 40(14), 1641-1647.
9. Thurlow, F. G., Kite, R. J., i Cumming, S. P. (2022). Revisiting youth player development in Australian Rules Football: Is there a place for bio-banding?. *International Journal of Sports Science i Coaching*, 17(3), 637-646.
10. Vaughan, J., Mallett, C. J., Potrac, P., Woods, C., O'Sullivan, M., i Davids, K. (2022). Social and cultural constraints on football player development in Stockholm: influencing skill, learning, and wellbeing. *Frontiers in Sports and Active Living*, 4.

Internetski izvori

11. Dinamov europski uspjeh 1967. godine - <https://www.vecernji.hr/zagreb/dinamov-europski-uspjeh-iz-1967-jos-se-dobro-pamti-u-maksimiru-924523> (datum pristupa 15.6.2023)

12. Hajduk u Ligi Prvaka u sezoni 1994./1995. - <https://sportske.jutarnji.hr/sn/prije-25-godina-hajduk-ostvario-najveci-domet-u-povijesti-da-nije-bilo-grcke-kuhinje-splicani-su-mogli-postati-najveci-autoritet-na-ovim-prostorima-9273182> (datum pristupa 13.7.2023)
13. Hajduk u Srednjoeuropskom kupu - <https://slobodnadalmacija.hr/sport/hajduk/rapid-je-klub-slavne-proslosti-a-najskuplji-im-je-igrac-pivskom-bocom-gadao-dzamiju-u-kiseljaku-559907> (datum pristupa 15.6.2023)
14. Hrvatski klubovi u Europskim natjecanjima - https://en.wikipedia.org/wiki/Croatian_football_clubs_in_European_competitions (datum pristupa 15.6.2023)
15. NK Hrvatski Dragovoljac - <https://nk-hrvatskidragovoljac.hr/o-nama/> (datum pristupa 13.7.2023)
16. NK Hrvatski Dragovoljac Wiki - https://en.wikipedia.org/wiki/NK_Hrvatski_Dragovoljac (datum pristupa 13.7.2023)
17. Povijest Europa Lige - <https://www.uefa.com/uefaeuropaleague/history/> (datum pristupa 15.6.2023)
18. Povijest HNK Cibalie - <https://hnk-cibalia.hr/povijest/> (datum pristupa 13.7.2023)
19. Povijest Inter Zaprešića - <https://www.inter.hr/klub/o-klubu/> (datum pristupa 13.7.2023)
20. Povijest Lige Prvaka - <https://www.uefa.com/uefachampionsleague/history/> (datum pristupa 15.6.2023)
21. Povijest Lokomotiva Zagreb - <https://nklokomotiva.hr/o-klubu/povijest-1> (datum pristupa 13.7.2023)
22. Propast Kamen Ingrada - <https://www.dnevno.hr/sport/kako-je-mocnik-hrvatskog-nogometa-zavrrio-u-zatvoru-zbog-milijunskih-dugova-sve-je-na-kraju-ekspresno-propalo-2150464/> (datum pristupa 15.6.2023)
23. Službena stranica GNK Dinama <https://gnkdinamo.hr/hr/Klub/Povijest> (datum pristupa 15.6.2023)
24. Službena stranica HNK Hajduka - <https://hajduk.hr/> (datum pristupa 15.6.2023)
25. Službena stranica HNK Rijeke - <https://nk-rijeka.hr/klub/povijest/> (datum pristupa 15.6.2023)
26. Službena stranica NK Osijeka - <https://nk-osijek.hr/klub/povijest/bijelo-plavi-kroz-povijest/> (datum pristupa 15.6.2023)

6. PRILOZI

Slika 1. Grafit u Zagrebu u znak sjećanja na pobjedničku generaciju Dinama Zagreb - Izvor : https://en.wikipedia.org/wiki/1966%E2%80%939367_Inter-Cities_Fairs_Cup#/media/File:Grafit_Zagreb_Pe%C5%A1%C4%8Denica_NK_Dinamo_1967.jpg (datum pristupa 15.6.2023)

Slika 2. Momčad Hajduka u sezoni 1994/95. u Ligi Prvaka - Izvor : <https://www.24sata.hr/sport/najbolje-momcadi-hajduk-95-katu-i-bile-zaustavio-tek-ajax-238006> (datum pristupa 15.6.2023)

Slika 3. Pobjeda Rijeke nad Real Madridom 1984. godine - Izvor : <https://www.24sata.hr/sport/vecer-za-pamcenje-na-kantridi-smo-srusili-veliki-real-madrid-655304> (datum pristupa 15.6.2023)

Slika 4. NK Osijek u Kup UEFA - Izvor : <https://nk-osijek.hr/vijesti/23250/od-osnutka-do-danas/> (datum pristupa 15.6.2023)

Slika 5. NK Zagreb prvaci Hrvatske - Izvor : <https://nogometne-vijesti.hr/nezaboravni-dani-na-danasnji-dan-nk-zagreb-je-postao-prvak-hrvatske/> (datum pristupa 13.7.2023)

Tablica 1. Povijest UEFA koeficijenata Hrvatske nogometne lige - Izvor : <https://kassiesa.net/uefa/data/method5/crank2022.html> (datum pristupa 10.8.2023)

Tablica 2. Ukupna statistika Dinama na međunarodnim natjecanjima - Izvor : <https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)

Tablica 3. Najbolji rezultati Dinama na međunarodnim natjecanjima - Izvor : <https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)

Tablica 4. Ukupna statistika Hajduka na međunarodnim natjecanjima - Izvor : <https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)

Tablica 5. Ukupna statistika Rijeke na međunarodnim natjecanjima - Izvor : <https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)

Tablica 6. Ukupna statistika Osijeka na međunarodnim natjecanjima - Izvor : <https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)

Tablica 7. Najbolji rezultati Osijeka na međunarodnim natjecanjima - Izvor :

<https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)

Tablica 8. Ukupna statistika ostalih klubova na međunarodnim natjecanjima - Izvor :

<https://www.uefa.com/> (datum pristupa 15.6.2023)